

การสร้างเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพแก่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

PROMOTING PROFESSIONAL ETHICS AMONG STUDENTS IN HIGHER EDUCATION

ประดิษฐ์ สงค์แสงยศ¹ สุจรรยา สมบัติธีระ*² ดาวรุ่ง วัชรินทร์รัตน์² ณรงค์ วิชัยรัตน์² และขยัน จันทรสภาพร¹

Pradit Songsangyos¹, Sujanya Sombatteera*², Dowroong Watcharinrat² Narong Wichairat²

and Kayun Chantarasathaporn¹

¹ คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยชินวัตร

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร

¹ Faculty of Engineering and Technology, Shinawatra University

² Faculty of Education, Shinawatra University

* E-mail ผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding Author): sujanya.s@siu.ac.th

วันที่รับบทความ 10 สิงหาคม 2568 วันแก้ไขบทความ 28 สิงหาคม 2568 วันตอบรับบทความ 31 สิงหาคม 2568

บทคัดย่อ

การผลิตบัณฑิตในระดับอุดมศึกษา นอกเหนือจากการสอนให้นักศึกษามีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาแล้ว ควรมีการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา โดยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจริยธรรมและรายวิชาอื่น ๆ ทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตร ส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมด้านจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวมและสังคม ทั้งนี้ผู้บริหาร อาจารย์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องปฏิบัติตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อให้นักศึกษาค้นคว้ากับสิ่งแวดล้อมที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมและเกิดความละเอียดรอบคอบต่อการกระทำผิด และมีการติดตามพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาเพื่อติดตามการคงอยู่และการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง คุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพนั้นมีความสำคัญกับวิชาชีพที่ประกอบนั้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพเฉพาะทางนั้นได้ จึงควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในสาขาวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรมในอาจารย์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจัดเป็นสภาพแวดล้อมที่จะมีส่วนในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในนักเรียนนักศึกษา และพนักงานในองค์กรต่อไป

คำสำคัญ: จรรยาบรรณวิชาชีพ; คุณธรรม; นักศึกษา; อุดมศึกษา

ABSTRACT

Teaching students to have knowledge and experience in their fields, morality and ethics should be fostered for students by managing teaching and learning in ethics courses and other courses in the curriculum and supplementary courses. Promote ethical behavior in the public mind, taking into account the collective and society. Lecturers and stakeholders must behave as good examples. To help students get used to a good environment. There is morality, ethics and shame for wrongdoing, and the ethical behavior of students is monitored to monitor the persistence and continuous development of ethical behavior. Ethics in the profession are considered critical to the profession that is assembled, which may affect those involved in that specialized professional field. Therefore, more studies should be conducted on strengthening morality and ethics in the professional field. Morality and ethics in teachers and stakeholders, which is classified as an environment that will contribute to strengthening morality and ethics in students. Students and employees in the organization will continue to be present.

Keywords: Professional Ethics; Moral; Students; Higher education

1. บทนำ

การผลิตบัณฑิตในระดับอุดมศึกษา นอกเหนือจากการสอนให้นักศึกษามีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาแล้ว ควรมีการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษาเพื่อการอยู่ร่วมกันในมหาวิทยาลัย สังคม และสถานประกอบการ ตั้งแต่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพพร้อมกับสถานประกอบการในระหว่างกำลังศึกษา กระทั่งสำเร็จการศึกษาแล้วไปทำงานในสถานประกอบการ และการอยู่ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป ทั้งนี้ผู้สอนจึงต้องทำการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ตลอดจนผู้สอนและสภาพแวดล้อมจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อให้เห็นและนำไปสู่การปฏิบัติตนตามได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา เปรียบเรียงจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพแก่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทำการสรุปและวิเคราะห์เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดสร้างเป็นหลักสูตรหรือรายวิชาบูรณาการ เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 คำนิยามของ จรรยาบรรณวิชาชีพ

อัจฉรา ไชยบุณย์ [1] ได้ให้คำนิยามว่า การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง การประพฤติและปฏิบัติตามประมวลความประพฤติข้อบังคับ มารยาทที่ผู้ประกอบการวิชาชีพแต่ละสาขากำหนดขึ้น เพื่อเป็นการรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงในฐานะของสมาชิก ความดีงาม รวมทั้งก่อให้เกิดความสุข สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา [2] จรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่มีการควบคุมดูแลเมื่อประกอบอาชีพ ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพ จะถูกสร้างขึ้นมาเป็นแนวบรรทัดฐานจากประสบการณ์ และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มผู้

ประกอบวิชาชีพนั้นๆ เป็นเบื้องต้น เพื่อต่อไปจะได้ถือเป็นแนวปฏิบัติอย่างเข้มงวดของแต่ละวิชาชีพ กุลลดา อารีย์วงศ์และคณะ [3] จรรยาบรรณวิชาชีพ คือ หลักประพฤติปฏิบัติอันเหมาะสม แสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพนั้นๆ ซึ่งความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่วิชาชีพต่าง ๆ จะต้องมีการจรรยาบรรณของตนเอง จรรยาบรรณเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีหลักการและแนวทางปฏิบัติตามที่ถูกต้องเหมาะสม อันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งได้รับความเชื่อมั่นใสศรัทธาจากผู้เชื่อมั่นและผู้ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นหลักประพฤติปฏิบัติอันเหมาะสมที่มีการควบคุมดูแลเมื่อประกอบอาชีพเพื่อเป็นการรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง ความดีงาม รวมทั้งก่อให้เกิดความสุข ทั้งต่อผู้ประพฤติปฏิบัติตลอดจนสังคม

2.2 การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำเนินการได้ 2 แนวทางย่อย คือ การศึกษาเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม โดยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจริยธรรมและรายวิชาอื่น ๆ ที่จะต้องกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมร่วมด้วยกับเนื้อหาความรู้ในแต่ละรายวิชา และการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมด้วยการปลูกฝังค่านิยม ปาฐกาธิ ธรรมาธิ [4] จากการวิจัยของ นภัสกรณ วิฑูรเมธา, วารินทร์ บินโยเซ็น, & วิลาวรรณ เทียนทอง [5] ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรพิจารณาปรับกระบวนการเรียนการสอนทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมด้านจิตสาธารณะ ค่านึงถึงส่วนรวมและสังคม ให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น และควรวิจัยติดตามพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในแต่ละชั้นปี เพื่อติดตามการคงอยู่และการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาของ Goetze [6] นักวิจัยปรับใช้กรอบการทำงานจากการศึกษาข้ามสาขาวิชาที่จัดหมวดหมู่เป็น สหวิทยาการ หรือสหวิทยาการ ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับของการบูรณาการ ดังนั้นจึงเน้นย้ำถึงคุณสมบัติเพิ่มเติม ของการสอนข้ามสาขาวิชาที่ต้องพิจารณา เมื่อวางแผนโปรแกรมจริยธรรมคอมพิวเตอร์ จากการศึกษาของ Juwono et al. [7] ได้จำแนกนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม: ผู้ที่ได้รับการยอมรับให้ทำงานในบริษัทแล้วและผู้ที่ยังไม่ได้ทำงาน คะแนนก่อนการทดสอบของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม หลังการจัดการคะแนนหลังการทดสอบของทั้งสองกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยไม่มีความแตกต่างระหว่างทั้งสองกลุ่ม ผลการวิจัยระบุว่าจริยธรรมสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพในกลุ่มต่างๆ ซึ่งได้คะแนนสูงเท่ากันอย่างมีนัยสำคัญ การศึกษาโดย Hassan et al. [8] พบว่าทักษะด้านค่านิยมและจริยธรรมควรได้รับการสอน ด้วยวิธีการที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เนื่องจากเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการให้นักเรียนหรือพนักงานได้สัมผัสกับสำคัญของค่านิยมจริยธรรม ศีลธรรม และประเด็นที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาโดย Zhou และ Huang [9] วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยหลักมาจากสามด้าน ได้แก่ ครู นักเรียนประจำ และมหาวิทยาลัย ได้นำเสนอข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปัญหาการศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับนักเรียนทั่วไป ดังนี้ ประการแรก โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพในหมู่นักเรียน ประการที่สองนักเรียนควรได้รับความเข้าใจอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปฏิบัติทางการศึกษาอย่างแข็งขัน การศึกษาโดย Tribelhorn และ Nuxoll [10] พบว่านักเรียนสามารถรับรู้ได้ว่าการกระทำของพวกเขาในฐานะนักเทคโนโลยีอาจก่อให้เกิดข้อกังวลด้านจริยธรรมและ พิจารณาข้อกังวลเกี่ยวกับการตัดสินใจด้านการออกแบบเหล่านี้ได้อย่างไร การให้หลักสูตรนี้

ปฏิบัติตาม พื้นฐานที่จำเป็นช่วยให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปใช้กับหัวข้อที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้นในสาขาที่พวกเขาสนใจ การตอบสนองที่ได้รับคะแนนสูงสุดเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ของโปรแกรม ABET ตระหนักถึงความรับผิดชอบทางวิชาชีพ และตัดสินใจอย่างชาญฉลาดในการปฏิบัติด้านคอมพิวเตอร์ตามหลักการทางกฎหมายและจริยธรรม การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการออกแบบหลักสูตรมีส่วนช่วยในวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่สำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์เหล่านี้ยังสนับสนุนการส่งมอบหลักสูตรที่เน้นจริยธรรมแทนการรวมหัวข้อเหล่านี้ทั้งหมดไว้ในหน่วยย่อยของหลักสูตร การศึกษาโดย Snieder และ Zhu [11] พบว่านักเรียนมักจะคิดถึงจุดประสงค์ในชีวิตและเชื่อมโยงความทะเยอทะยานทางวิชาชีพกับการเจริญก้าวหน้าส่วนบุคคลและค่านิยม นอกจากนี้ในฐานะนักศึกษาด้านจริยธรรม จะได้แนวทางที่ช่วยให้นักเรียนค้นพบค่านิยมและลำดับความสำคัญของตนต่อไป การศึกษาโดย Stekelenburg et al. [12] พบว่า นักเรียนมุ่งมั่นที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศีลธรรม แต่พวกเขามีปัญหาในการรับรู้และอธิบายแง่มุมทางศีลธรรมของบทบาททางวิชาชีพของพวกเขา พวกเขาขาดค่านิยมและความรู้ทางศีลธรรมเพื่อแสดงความมุ่งมั่นและให้ข้อโต้แย้งเพื่อพิสูจน์หรือทำให้พฤติกรรมทางศีลธรรม ของพวกเขาถูกต้องและเป็นไปตามกฎหมาย ในขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่วิพากษ์วิจารณ์การสนับสนุนที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย แต่พวกเขาระบุว่าแบบอย่างอื่น ๆ และประสบการณ์การทำงาน มีอิทธิพลอย่างมาก และเป็นบวกต่อการพัฒนาศีลธรรมของพวกเขา นักเรียนส่วนใหญ่ (93.72%) มีเกณฑ์ที่ชัดเจนในการทำความเข้าใจความหมายแฝงทางศีลธรรม และนักเรียนหญิงมีวัตถุประสงค์ มีเหตุผล และถูกต้องมากกว่านักเรียนชาย [13] นักเรียนสามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนถึงวิธีสร้างสมดุลระหว่างความสนใจและจริยธรรมในสภาพแวดล้อมทางวิชาชีพ เมื่อต้องเผชิญกับสิ่งล่อใจในการฝึกงานและงานพิเศษนอกเวลาปกติ นักเรียนส่วนใหญ่แสดงว่า พวกเขาจะยึดมั่นในหลักการของความซื่อสัตย์สุจริตและปฏิเสธวิธีการชดเชยที่ไม่เหมาะสม [14] ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรจะต้องปฏิบัติตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในด้านความมีคุณธรรมจริยธรรม เช่น การแต่งกายสุภาพ ความตรงต่อเวลา ความมีเหตุผลเพื่อให้นักศึกษาค้นคว้ากับสิ่งแวดล้อมที่มีแต่ความดีมีคุณธรรมจริยธรรม และเกิดความละเอียดต่อการกระทำผิด ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้มีความเหมาะสมมีการสอดแทรกด้านคุณธรรมจริยธรรม ทั้งภายในหลักสูตรและภายนอกหลักสูตรการศึกษา ตลอดจนการศึกษาผ่านการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นโครงการที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษาทั้งทางตรงและหรือทางอ้อม [1]

จรรยาบรรณวิชาชีพเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการสร้างสังคมที่มีความทันสมัย ในระบบการศึกษาของจีน นักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์การศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพ อย่างไรก็ตามพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาประสบความล้มเหลวในการศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพ ในบริบทของจีน นักเรียนจีนจะสนใจพื้นที่สำหรับการตัดสินใจด้วยตนเอง แม้ว่าพวกเขาจะอยู่ในกลุ่มที่แตกต่างกันก็ตาม ดังนั้นพวกเขาจึงมีความสามารถในการพัฒนาที่สะท้อนถึงการประสานระหว่างศีลธรรมทางสังคม คุณธรรมส่วนบุคคลและกฎหมายในเชิงบวก นับว่าเป็นลักษณะเด่นของจีน [15]

2.3 คุณธรรมจริยธรรมในสาขาวิชาชีพ

คุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพนับว่ามีความสำคัญกับวิชาชีพที่ประกอบนั้น เช่น ในแวดวงวิศวกรรม และ อาชีวศึกษา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพเฉพาะทางนั้นได้ จึงได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในสาขาวิชาชีพ ดังนี้

การบูรณาการระหว่างอุตสาหกรรมและการศึกษาสามารถเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างก่อนเข้ารับราชการและหลังเข้ารับราชการ ซึ่งเป็นวิธีสำคัญสำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาระดับอุดมศึกษาในการเสริมสร้าง

การศึกษา จริยธรรมวิชาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา การเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ สามารถรับประกันการผสมผสานระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยปรับปรุงคุณภาพวิชาชีพของนักเรียน [16]) ความเจริญในวิชาชีพและสังคมเมื่อต้องเผชิญกับผลที่ตามมาของการดำเนินการทางวิศวกรรม (ทางตรงหรือทางอ้อมผ่านทางเศรษฐกิจ) กล่าวคือในระดับสังคมและสิ่งแวดล้อมและบทบาทที่ได้รับมอบหมาย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมต้องใช้ค่านิยมทางจริยธรรมและสิทธิมนุษยชนในการทำงานและรับผิดชอบต่อการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก การศึกษานี้ให้ความเข้าใจในเชิงลึกและเหตุผล ในการหลอมรวมการศึกษาด้านจริยธรรมเข้ากับหลักสูตรวิศวกรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติทางวิชาชีพที่มีความรับผิดชอบต่อไปในอนาคต [17] แม้ว่าจริยธรรมในวิชาชีพวิศวกรรมจะทำสืบทอดกันมาเป็นประเพณีอันยาวนาน แต่ก็ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของ หลักสูตรวิศวกรรมมากนัก บางครั้งเราอาจพบว่าหลักสูตรดังกล่าวเป็นเพียงทางเลือกเท่านั้น จึง ควรจัดเป็นหลักสูตรบังคับที่เชื่อมโยงกัน อย่างใกล้ชิดกับหลักสูตรแกนทางวิศวกรรมสำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อเป็นประสบการณ์ที่แตกต่างจากสิ่งที่พบได้ในหลักสูตรแกนทางวิศวกรรม คณิตศาสตร์ และฟิสิกส์ บทบาทของมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ควรได้รับการปรับปรุงให้หลอมรวมเข้ากับการการศึกษาด้านวิศวกรรมศาสตร์ [18] Ferdman และ Ratti [19] กล่าวถึงความซับซ้อนของการบูรณาการจริยธรรมเข้ากับการศึกษาด้านวิศวกรรม โดยเสนอกรอบไตรภาคีที่แยกความแตกต่างระหว่างมิติทางจริยธรรม ศีลธรรม และการเมือง กรอบนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความชัดเจน ในการวิเคราะห์ และการฝึกอบรมทางจริยธรรมที่ครอบคลุมช่วยให้นักเรียนสามารถให้เหตุผลเกี่ยวกับประเด็นทางศีลธรรมอย่างเป็นนามธรรม ในขณะที่ปรับบริบทการแก้ปัญหาทางสังคม แม้ว่าจะมุ่งเน้นไปที่วิศวกรรม โดยเน้นย้ำถึงความจำเป็นใน วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและความแตกต่างของจริยธรรมความประพฤติของแต่ละบุคคล จากจริยธรรมระดับสังคม การศึกษาโดย Martin, Conlon และ Bowe [20] พบว่าสามหัวข้อที่สอดคล้องกับการนำจริยธรรมไปใช้ในทั้งหลักสูตร (ได้แก่ ความยั่งยืน สุขภาพและความปลอดภัย และกฎหมาย) ทั้งยังพบอยู่ในหลักสูตรต่างๆ ตลอดจนในตำแหน่งงานอีกด้วย หัวข้อหลักสูตรของจรรยาบรรณวิชาชีพ ความรับผิดชอบ และบริบททางสังคมของวิศวกรรมมีบทบาทอย่างมากในหลักสูตรทางวิชาชีพ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการปรับตัวให้นักเรียนเข้าสู่วิชาชีพวิศวกรรมและบรรทัดฐาน ดังนั้นข้อสรุปหลักของการศึกษาจึงเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการนำจริยธรรมไปใช้แบบผสมผสานกับทั้งหลักสูตร ตลอดจนในโมดูลเดียว เพื่อส่งเสริมการศึกษาจริยธรรมทางวิศวกรรมที่ครอบคลุม

3. สรุปและอภิปราย

การศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม โดยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจริยธรรมและรายวิชาอื่น ๆ ทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตร ด้วยวิธีการที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ด้วยการให้นักศึกษาได้สัมผัสกับความสำคัญของค่านิยม จริยธรรม ศีลธรรมและประเด็นที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมด้านจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวมและสังคมให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น และมีการติดตามพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาเพื่อติดตามการคงอยู่และการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรจะต้องปฏิบัติตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในด้านความมีคุณธรรมจริยธรรม คุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพนั้นมีความสำคัญกับวิชาชีพที่ประกอบนั้น เช่น ในแวดวงวิศวกรรมและอาชีวศึกษา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพเฉพาะทางนั้นได้

4. องค์ความรู้ใหม่

การส่งเสริมให้นักศึกษาในระดับอุดมศึกษามีจรรยาบรรณวิชาชีพ ควรปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้มีความเหมาะสมมีการสอดแทรกด้านคุณธรรมจริยธรรม ทั้งภายในหลักสูตรและภายนอกหลักสูตรการศึกษา ผู้บริหาร อาจารย์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องปฏิบัติตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในด้านความมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้นักศึกษาค้นคว้ากับสิ่งแวดล้อมที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมและเกิดความละเอียดต่อการกระทำผิด

คุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพอาจส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งสาขาวิชาชีพเฉพาะทางนั้นได้ จึงควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการสอนที่สามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในหลักสูตรวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา เช่น ด้านวิศวกรรม อาชีวศึกษา แพทย์และพยาบาล ศึกษาวิธีการสอนที่สามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่กำลังศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือด้านสังคมศาสตร์ การจัดกิจกรรมที่มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในหลักสูตร วิธีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพ ตลอดจนการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในอาจารย์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจัดเป็นสภาพแวดล้อมที่จะมีส่วนในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในนักเรียน นักศึกษา และพนักงานในองค์กร

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] อัจฉรา ไชยปลั่งมภ์ (2561) การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมและแนวทางปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างความเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาในเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลาง วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 46 (3) หน้า 268-286
- [2] สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 พรรษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- [3] กุลลดา อารีย์วงศ์และคณะ. (2564). การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีในยุคนิวนอร์มัล. วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย, 17(2), หน้า 33-43.
- [4] ปาริชาติ ชีระวิทย์ (2561) การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ 11 (1) หน้า 31-39.
- [5] นกัสนกรณ วิฑูรเมธา, วารินทร์ บินโฮเซ็น, & วิลาวรรณ เทียนทอง. (2565). พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต, 16(1), 83-101.
- [6] Goetze, T. S. (2023). "Integrating Ethics into Computer Science Education Multi-, Inter-, and Transdisciplinary Approaches". Proceedings of the 54th ACM Technical Symposium on Computer Science Education, 1, pp. 645 – 651. <https://doi.org/10.1145/3545945.3569792>
- [7] Juwono, T. et al. (2019). "Teach Ethics in Vocational Education: An Experimental Research". Advances in Social Science, Education and Humanities Research, volume 330, 126-128.
- [8] Hassan, R. et al. (2022). "The Challenges in The Development of Ethics and Moral Values Among Technical and Vocational Education and Training (TVET) Undergraduate Students". Journal of Positive School Psychology, 6(3), pp. 4973– 4981.

-
- [9] Zhou, Y. & Huang, Y. (2022). "On the Problems and Solutions of Professional Ethics Education of Normal Students from Educational Narrative Research". *English Language Teaching*, 15(12), pp. 98-113.
- [10] Tribelhorn, B. & Nuxoll, A. (2023). "A Course Model for Ethics Education in Computer Science". *Journal of Computing Sciences in Colleges*, 39(1), pp. 48 – 55.
- Ferdman, A. & Ratti, E. (2024). "What Do We Teach to Engineering Students: Embedded Ethics, Morality, and Politics". *Science and Engineering Ethics*, 30(7), 1-26. <https://doi.org/10.1007/s11948-024-00469-1>
- [11] Snieder, R. & Zhu, Q. (2020). "Connecting to the Heart: Teaching Value-Based Professional Ethics". *Sci Eng Ethics*, 26, pp. 2235–2254. <https://doi.org/10.1007/s11948-020-00216-2>
- [12] Stekelenburg, V. et al. (2020). "What do you mean by ethical compass? Bachelor students' ideas about being a moral professional". *Empirical Res Voc Ed Train*, 12(11), pp. 1-20. <https://doi.org/10.1186/s40461-020-00097-6>
- [13] Fu, R. et al. (2021). "The Current Situation of Vocational College Students' Moral Orientation and Its Influencing Factors Based on the Different Population Variables". *Proceedings of the 2021 International Conference on Education, Information Management and Service Science*, pp. 46-49. <https://doi.org/10.1109/EIMSS53851.2021.00018>
- [14] Duan., L. (2025). "Exploration into the Shaping of Integrity Concepts among Vocational College Students by the Yongjia School of Thought". *International Journal of Social Science and Education Research*, 8(3), pp. 91-98. [https://doi.org/10.6918/IJOSSER.202503_8\(3\).0013](https://doi.org/10.6918/IJOSSER.202503_8(3).0013)
- [15] Peng, Z. et al. (2021). "Ethical and Moral Competences of Upper Secondary Students: A Comparative Study". *ECNU Review of Education*, 4 (4) , pp. 686 – 706 . <https://doi.org/10.1177/2096531120973958>
- [16] Zhao, D. (2020). "Research on the Collaborative Education of Higher Vocational College Students' Professional Ethics Education—Take Anyang Preschool Education College as an Example". *TEST engineering and management*, pp. 3748-3754.
- [17] Monteiro, F. & Sousa, A. (2023). "The need to include ethics education in engineering courses: looking to the role of engineering," 2023 5th International Conference of the Portuguese Society for Engineering Education (CISPEE), Guimarães, Portugal, pp. 1-5, doi: 10.1109/CISPEE58593.2023.10227621.
- [18] Lhotska, L. (2022). "Ethics in Engineering Education," 2022 31st Annual Conference of the European Association for Education in Electrical and Information Engineering (EAEEIE), Coimbra, Portugal, pp. 1-5, doi: 10.1109/EAEEIE54893.2022.9820462.
- [19] Ferdman, A. & Ratti, E. (2024). "What Do We Teach to Engineering Students: Embedded Ethics, Morality, and Politics". *Science and Engineering Ethics*, 30(7), 1-26. <https://doi.org/10.1007/s11948-024-00469-1>

- [20] Martin, D. A., Conlon, E. & Bowe, B. (2020). "Exploring the curricular content of engineering ethics education in Ireland," 2020 IFEEES World Engineering Education Forum - Global Engineering Deans Council (WEEF-GEDC), Cape Town, South Africa, pp. 1 - 5 , <https://doi.org/10.1109/WEEF-GEDC49885.2020.9293664>.